

Stichting Stadsherstel Gorinchem
Jaarverslag

2014

INHOUD

Voorwoord	2
Van de Bouwgroep	4
Van de PR-commissie	6
Excursie Kampen en Zwolle	8
Van Stichting Holtzfonds	9
Financieel overzicht SSG	12
Gerealiseerde projecten	18
Colofon	19

VOORWOORD

2014 is een jaar geweest waarin we als bestuur veel energie hebben gestoken in het project aan de Hazewindhondstraat. Hoewel de start van de bouw nog niet heeft plaatsgevonden, tekenen de contouren van het plan zich af en zijn we, zij het voorzichtig, wat optimistischer geworden over de woningmarkt. Stichting Stadsherstel Gorinchem heeft in 2014 intensieve gesprekken gevoerd over de aankoop van panden in de Hazewindhondstraat. We zijn nu eigenaar van huisnummers 2 tot en met 14 en van het landje met de monumentale Tulpenboom aan de overzijde van de Schuttersgracht.

U vraagt zich misschien af waarom de panden er nog zo beroerd bij staan...

Ook wij hadden ons een snellere aanpak voorgesteld. Wij hopen dat u begrijpt dat dit project voor SSG geen simpele opgave is. De staat van de panden; de archeologisch waardevolle situatie; de woningmarkt; niet alles zit mee. Daarbij zijn we ook maar gewoon een stel betrokken vrijwilligers met drukke banen en gezinnen en eigen huizen in de stad die onderhoud vergen. Tegelijkertijd geloven we nog steeds dat na liefdevolle renovatie en hoogwaardige nieuwbouw, deze rotte kies zal veranderen in een gezond en waardevol stuk stad.

Waardevol voor de nieuwe eigenaren en waardevol voor de andere bewoners en bezoekers van de binnenstad. Er hebben zich al enthousiaste mensen gemeld die verliefd zijn op onze oude stad en in dit leuke buurtje graag hun eigen plek zouden willen veroveren.

Over verliefd zijn gesproken. Wij missen wel eens echte liefde van het gemeentebestuur voor onze historische stad met haar monumenten. Liefde betekent ook het koesteren van je dierbaren. Al jaren pleiten we voor het instellen van de gemeentelijke monumentenlijst (de lijst ligt klaar!) en voor het aanstellen van een brede, plaatselijke commissie voor toetsing van alle bouwplannen in de binnenstad. In tijden van recessie moet natuurlijk op de portemonnee gepast worden, maar het is ook een tijd van kansen pakken. Het karakter van de binnenstad met haar waterlopen, steegjes en mooie panden is een belangrijke pijler onder de economie van de stad. En daar hoort beter beleid bij! In dit jaarverslag is de brief opgenomen die we eind 2013 aan het stadsbestuur en de raad stuurden over dit belangrijke thema. Bedoeld om een slepend onderwerp een frisse start te geven in een nieuw jaar: 2014.

Het Stadsherstelbestuur heeft de afgelopen twee jaar behoorlijk wat veranderingen gekend en bestaat nu uit een goede mix van oudgedienden en frisse nieuwkomers. Geert Drijver is recent aangesteld als bestuurslid. Met de aanvulling van deze binnenstadbewoner in de bouwgroep is ons bestuur bijna weer op sterkte. We ontmoeten u de komende tijd graag om van gedachten te wisselen over onze stad.

Bijvoorbeeld op de Open Havendag of tijdens onze jaarlijkse bijeenkomst in het schuilkerkje. Het liefst zien wij u natuurlijk bij de start bouw in de Hazewindhondstraat! Want het is hoog tijd dat we werk maken van onze mooie stad. Samen. Stadsherstel bouwt voort aan Gorinchem. Bouwt u mee?

Inge Burg
Voorzitter

Bloem van de tulpenboom

VAN DE BOUWGROEP

In 2014 is de bouwgroep vaak bijeen gekomen om te praten over het steeds groter wordende project aan de Hazewindhondstraat. Door een lening van de FOWW kon het pand op nummer 12-14 worden aangekocht. Het stond al een poos leeg en er was flinke lekkage. Het leek ons een goed idee om de hele rij op te knappen. Ook voor de verkoopbaarheid van de andere woningen moesten we deze stap zetten.

Buiten

Met een makelaar hebben we enkele gesprekken gevoerd over de woningmarkt in Gorinchem. De binnenstad blijkt zeer gewild bij verschillende groepen in de samenleving. Jonge gezinnen zouden graag in de stad (blijven) wonen, maar willen buitenruimte en die is schaars, eenoudergezinnen zoeken een huis met minimaal twee slaapkamers en niet te groot, ook weer met buitenruimte, alleenstaanden zoeken een betaalbare woning in de binnenstad die niet te groot is maar wel buitenruimte heeft en dan zijn er natuurlijk de senioren. Zij willen graag centraal in Nederland wonen, een huis op maat kopen dat weinig onderhoud vergt, in de buurt van voorzieningen en het ziekenhuis zitten en kunnen genieten van buiten zijn. In mooie natuur. Gorinchem is in trek bij senioren. Het punt dat steeds terugkwam in gesprekken met de makelaar was buitenruimte. Een plek waar je de krant kunt lezen, gezellig samen buiten kunt eten, potten met planten neerzet, de was ophangt, kortom een plek waar je de laatste zonnestralen van de dag meepakt en kunt genieten van de rust. In onze plannen heeft goede buitenruimte bij alle woningen dan ook veel aandacht gekregen.

Programma

Met architect Adelin Maurice zijn een aantal sessies geweest om voor ieder pand tot een goede invulling van het programma te komen. Zo werden plattegronden steeds verder verfijnd en ingevuld. Deze zijn flexibel zodat kopers hun specifieke wensen kunnen realiseren. We besloten bijvoorbeeld geen keukens en badkamers in te tekenen, kopers kunnen deze zelf uitkiezen en laten inbouwen. Er komen goede buitenruimtes in de plannen en aan de achterzijde wordt eenheid in beeld gezocht door kleur- en materiaalgebruik. De paden langs het landje aan de overzijde van het water worden openbaar toegankelijk gebied en op het landje komen bergingen voor de panden 8, 10 en voor het appartement op de begane grond. Steeds worden de stichtingskosten bijgesteld en aangepast aan nieuwe inzichten. In 2014 is de basis gelegd voor goede plattegronden en gevels met uitstraling van deze stadswoningen en appartementen aan de Hazewindhondstraat.

Buurt

In de omgeving van het project zijn in 2014 twee brieven rondgebracht om de mensen op de hoogte te houden van de vorderingen. In de tweede brief is de sloop van de opstallen op nummers 8 en 10 aangekondigd en zijn mensen geattendeerd op het verschijnen van het 'Stadsherstelbericht', onze nieuwe digitale nieuwsbrief. Mensen kunnen hun mailadres daarvoor doorgeven. Tot nu toe kwamen er enkele vragen uit de buurt en veel enthousiaste reacties op de plannen.

Buiten de Hazewindhondstraat waren er nog enkele zaken waar we ons mee bezig hielden of druk over maakten:

Monumentenbeleid gemeente Gorinchem

Begin december 2013 is een brief naar het college van burgemeester en wethouders met een afschrift naar de raad gestuurd. Een brief over het monumentenbeleid van de gemeente Gorinchem. Of eigenlijk het niet-monumentenbeleid. De brief werd opgesteld door de SSG en ondertekend door alle leden van de monumentenoverleggroep: Inge Burg namens SSG, Arida van Baardewijk-de Gier namens de Historische Vereniging Oud-Gorcum, Arnold Busch en Bernard Siera. Het wachten is nog steeds op een commissie bestaande uit drie leden, waaronder een burgerlid, iemand die in de Gorinchemse binnenstad woont en kennis heeft van wat plaatselijk leeft. En iemand met verstand van ruimtelijke kwaliteit. Daarnaast vindt Stadsherstel het belangrijk dat de gehele binnenstad onder deze Commissie Ruimtelijke Kwaliteit zou vallen. Het gesprek met de gemeente over dit belangrijke onderwerp duurt voort.

stichting
stadsherstel
gorinchem

Postbus 139
4200AC Gorinchem
info@ssg-gorinchem.nl
BAN NL64RABO 0106 736248
www.ssg-gorinchem.nl

Geachte buurtbewoners van de Hazewindhondstraat, Gorinchem, april 2015

In het najaar van 2014 ontving u van ons bericht over de voortgang van de werkzaamheden aan de panden Hazewindhondstraat 2 tot en met 14. We waren toen bezig met het uitvoeren van vereiste onderzoeken in het kader van een te verlenen omgevingsvergunning voor het gehele bouwplan.

Een van de vereisten daarvoor is het doen van archeologisch onderzoek ter plaatse. Om zo'n onderzoek goed te kunnen uitvoeren is het nodig dat de garage op nummer 10 en het huis op nummer 8 worden gesloopt. De opstallen zijn in zeer slechte staat. De aangevraagde sloopvergunning is inmiddels door de gemeente Gorinchem verleend en de sloop start dan ook binnenkort. Eerst wordt een opname gemaakt van de panden dooreen daartoe gespecialiseerd bureau. Ook moet, voor het gesloopt kan worden, asbest worden verwijderd. Dit vindt plaats in april in de panden 2 tot en met 14. De firma Aling uit Leerdam zal daarna de sloopwerkzaamheden uitvoeren.

Natuurlijk kunt u op onze website kijken om op de hoogte te blijven van de laatste ontwikkelingen in de Hazewindhondstraat. Daarnaast willen we u voortaan graag via een digitale nieuwsbrief informeren. Mocht u deze willen ontvangen, geef dan uw e-mailadres door via info@ssg-gorinchem.nl.

We hopen u voortdurend om voldoende te hebben geïnformeerd. Mocht u vragen hebben, stuur dan een e-mail of bezoek ons. Deze zo spoedig mogelijk beantwoorden.

Met een vriendelijke groet,

Inge Burg
Voorzitter

Brief aan de buurt

Gemeente Gorinchem
Ter attentie van het College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 108
4200 AC Gorinchem

Cc: Gemeenteraad van de gemeente Gorinchem
Cc: Wieteke van Hulten

Betreft: Voorstel instellen monumentencommissie

Gorinchem, 2 december 2013

Geacht College,

Al jaren maken wij onderdeel uit van de monumentenoverleggroep. Deze groep met vertegenwoordigers van Historische Vereniging Oud-Gorcum, Stichting Stadsherstel Gorinchem en particuliere leden met kennis van monumenten, werd regulier geraadpleegd over monumenten in onze stad in brede zin. Geregeld werden in de monumentenoverleggroep concrete bouwplannen voor monumenten besproken. Ook is de kennis in de monumentenoverleggroep benut bij de totstandkoming van de gemeentelijke monumentenlijst.

In de afgelopen jaren hebben we als groep al meerdere keren onze zorg geuit over het ontbreken van een volwaardige monumentencommissie in de gemeente. Wij vinden dat een historische vestingstad als de onze, met vele rijksmonumenten, potentiële gemeentelijke monumenten en een van rijkswege beschermd stadsgezicht, een dergelijke monumentencommissie nodig heeft.

Deze monumentencommissie zou uit meerdere leden (minimaal drie) moeten bestaan: minimaal twee deskundige leden met een achtergrond als architectuurhistoricus, restauratiearchitect of bouwhistoricus. Behalve deskundigheid vinden wij ook lokale betrokkenheid van groot belang in zo'n commissie. Wij stellen dan ook voor naast de deskundigen, minimaal één burger met kennis van of interesse voor de geschiedenis en monumenten van onze stad, deel te laten uitmaken van de commissie. De monumentenoverleggroep zoals deze nu bestaat kan worden opgeheven wanneer een officieel gemeentelijk orgaan als de monumentencommissie is ingesteld.

Brief Monumenten Commissie blad 1

Wij begrijpen dat in deze tijden ook bij de gemeente bezuinigd moet worden. Wij willen daarom benadrukken dat met ons voorstel geen kostenverzwaring plaats hoeft te vinden en dat er geen aanvullend beroep hoeft te worden gedaan op gemeentelijke gelden. De commissie zal efficiënt moeten werken. Zij komt alleen dan bijeen wanneer er aanvragen te bespreken zijn en combineert zoveel mogelijk aanvragen in één vergadering. Van bijeenkomsten worden beknopte verslagen gemaakt die openbaar te raadplegen zijn. Een transparant optreden van de monumentencommissie is van groot belang. Overwogen kan worden de bijeenkomsten te combineren met welstandsvergaderingen.

Tenslotte: wij hebben begrepen dat er mogelijk toch weer gesproken kan worden over vaststelling van de gemeentelijke monumentenlijst. Wij juichen dat zeer toe en willen u daarin, waar wij dat kunnen, van harte ondersteunen.

Met belangstelling zien wij uw reactie tegemoet.

Met vriendelijke groet,

De monumentenoverleggroep

Inge Burg namens Stichting Stadsherstel Gorinchem
Arida van Baardewijk- de Gier namens de Historische Vereniging Oud-Gorcum
Arnold Busch
Bernard Siera

Correspondentie-adres: SSG, Postbus 139, 4200 AC Gorinchem

Brief Monumenten Commissie blad 2

Torenflat Wilhelminalaan

In de markante Torenflat van Poort6 aan de Wilhelminalaan heeft SSG jarenlang een bergruimte gebruikt. Deze berging moest voor de zomer van 2014 leeg opgeleverd worden. Er stonden dozen vol papieren archief, de inventaris van een halve zoute bollenwinkel, jaarverslagen, kozijnen en nog zo wat. Tussen 1957 en 1961 werd de torenflat door het bureau van Samuel van Embden ontworpen als woontoren voor bejaarden met aanleunwoningen in drie vleugels. Het is door zijn functionele opzet een typisch voorbeeld van wederopbouwarchitectuur. Door gebrek aan financiën en een slechte staat van onderhoud stond de flat op de nominatie om gesloopt te gaan worden. De laatste berichten zijn nu echter dat het gebouw door Poort6 verkocht zal worden aan een ontwikkelende partij die de flat zal herontwikkelen. De toren wordt nu nog anti-kraak bewoond. SSG huurt er inmiddels niet meer.

Torenflat Wilhelminalaan

Nieuw lid Bouwgroep

Geert Drijver woont met zijn gezin in een rijksmonument in de bovenstad. Met veel liefde voor detail en materiaal herstelt hij dit woonhuis uit het begin van de negentiende eeuw. Eind oktober 2014 schoof Geert voor het eerst aan bij een vergadering van het Algemeen Bestuur en sinds 8 december is hij enthousiast lid van de Bouwgroep.

Bord SSG Ajeto

Schetsplan voorgevels

VAN DE PR-COMMISSIE

Open Havendag en Stadsherstelpublieksprijs 2013

Zoals elk jaar was de SSG op de Open Havendag aanwezig met de welbekende kraam. Dit jaar met een presentatie van de schetsplannen voor het nieuwe project aan de Hazewindhondstraat. Uiteraard kon er ook dit jaar weer gestemd worden op de genomineerde panden voor de Stadsherstelpublieksprijs. Er is door 157 belangstellenden gestemd op de volgende door het bestuur genomineerde vijf projecten:

Woonhuis Boerenstraat 22

Hier zijn interieur en exterieur van het rijksmonument door een particulier gerenoveerd. De uitstraling van de gevel komt de gehele Boerenstraat ten goede.

Opdrachtgever: familie Renger - Niño

Architect: Griffioen Architecten

Renovatie pand Krommenhoek 9/11.

Door een particulier is deze woning met garage verbouwd tot een bovenwoning met werkruimte op de begane grond.

Opdrachtgever: Familie van Wingerden – De Kievit

Architect: De Jong en De Zeeuw

Reconstructie winkelpand met bovenwoningen Langendijk 36, inclusief geslaagde verbouwing van de winkelruimte.

Opdrachtgever: de heer J.P. Brinkman

Architect: KDE Architecten

Reconstructie van een pakhuis met naastgelegen woonruimte tot woning aan de Hazewindhondstraat 5 / Hoek Ariën Brandsteeg.

Opdrachtgever: M.J. Langhout

Architect: John de Rijk

Renovatie pand Gasthuisstraat 41, de voormalige achteringang van Huize Groenmarkt, tot winkelruimte en appartementen.

Opdrachtgever: Mens Vastgoedbeheer B.V.

Architect: Saanen Architecten

Uitreiking Stadsherstelprijs en Stadsherstelpublieksprijs 2013

De nominaties werden toegelicht door Bert van 't Land en Matthias van Mourik. Met name de beelden van de vroegere en huidige situatie brachten goed in beeld waarom de panden genomineerd zijn. 2013 kende een winnaar die zowel de Stadsherstelprijs als de Stadsherstelpublieksprijs in ontvangst mocht nemen. Het was de trotse heer Brinkman met de reconstructie van het winkelpand met bovenwoningen aan de Langendijk 36. De tweede prijs ging naar het woonhuis aan de Boerenstraat 22 en de derde prijs naar het pakhuis in de Hazewindhondstraat 5. Het pand in de Gasthuistraat 41 van de firma Mens Vastgoed B.V. en pand op Krommenhoek 9 kregen een eervolle vermelding. De genomineerde opdrachtgevers kregen naast bloemen en een foto van hun project ook het traditionele getuigschrift van de SSG. De heer Brinkman hield in zijn dankwoord een warm betoog over de gedachte hoe meer ondernemers, al dan niet in samenwerking met de gemeente, de Gorinchemse binnenstad zouden kunnen verfraaien en verlevendigen. Deze gedachte kan de SSG volledig onderschrijven.

Uitreiking jaarverslag 2013

Op 20 september 2014 werd, zoals gebruikelijk in de Schuilkerk aan de Langendijk, het jaarverslag van 2013 uitgereikt. Anton Barske, de nieuwe burgemeester van Gorinchem had de eer om het eerste exemplaar in ontvangst te mogen nemen uit handen van voorzitter Inge Burg. Vervolgens gaven mevrouw Wittenberg en de heer Vlierhuis van Poort6 een toelichting op de voorgenomen restauratie van het Kremlin 1, een zogenaamd nieuw rijksmonument. Naast een korte historie over dit bijzondere project gaf Vlierhuis een boeiende uiteenzetting over de wijze waarop Poort6 samen met de bewoners een slag wil maken om het gebouw naar huidige woon- en energieprestatienormen in te richten. Muzikaal werd de bijeenkomst opgeluisterd door het duo Boom&Poldervaart. Zij brachten enkele chansons, een fraai lied over Gorinchem en een nummer over de welbekende Zoute Bollen ten gehore.

EXCURSIE KAMPEN EN ZWOLLE

Zaterdagochtend 14 juni 2014 vertrokken twintig bestuursleden, oud-bestuursleden en partners met de bus naar Kampen. Het was de tweejaarlijkse excursie van de SSG met twee prachtige Hanzesteden aan de IJssel als doel. Na de koffie kregen we een rondleiding van Elsje Kroeze, archiefmedewerker bij gemeente Kampen. Op vaak humoristische wijze liet zij ons trots vele monumentale onderdelen van haar stad zien, waaronder enkele door Stadsherstel Kampen gerestaureerde panden. Deze Stichting had in 2013 haar dertigjarig bestaan gevierd met de publicatie van het schitterende boek 'Trots op Kampen'. In Kampen zijn vooral muurschilderingen, tegeltableaus en gapers gerestaureerd. Daarnaast zijn 24 gerestaureerde woningen en winkels in het boek opgenomen.

In het centrum van de stad duidde zij op een parallel tussen Kampen en Gorinchem. Dichteres Ida Gerhardt werd in Gorinchem geboren in 1905 en vervulde in Kampen haar eerste baan. Van beide steden en hun omgeving is veel invloed in haar gedichten te beleven. Ook was het interessant hoe het hoge water van de IJssel wordt geweerd uit de binnenstad door het gebruik van beweegbare schotten van roestvrij staal, net zoals uitgevoerd in de Waterpoort in Gorinchem. Na de lunch betrokken we naar Zwolle, hoofdstad van Overijssel.

De rondleiding startte in Het Provinciaal museum en ging door de oude stadskern rond het stadhuis, de Bethlehemkerk, de Grote kerk en de Sassenpoort. De rondleider vertelde vele verhalen bij de mooie punten waarop de aandacht gevestigd werd. De wandeling eindigde met een bezoek aan de herbestemde Broerenkerk, waar nu boekhandel Waanders is gevestigd. We gebruikten samen de avondmaaltijd op een van de oude wallen en waren rond 22 uur weer in Gorinchem.

VAN STICHTING HOLTZFONDS

In het 14e jaar van haar bestaan is de stichting, nauw verbonden met de SSG, wederom actief geweest met de realisatie van een aantal kleinere elementen in de stad die een toevoeging en ondersteuning betekenen voor de monumentale beleving van Gorinchem.

Militaire geschiedenis

Stichting Het Holtzfonds is al enkele jaren in gesprek met gemeente Gorinchem om een gedeelte van de gerestaureerde vestingwallen te voorzien van de historisch juiste aanplant van meidoornhagen. Dit in plaats van de huidige meidoornbosjes. Vanuit verdedigingsoogpunt hebben alleen meidoornhagen betekenis. Ook is geduid op het terugbrengen van Palissades. Een verdedigingswerk van palen met scherpe punten. Het gerestaureerde Vurense Sluisje in de Oostgracht werd in 2014 onthuld en het ontving zelfs een prijs in het kader van gerestaureerde sluizen in Nederland. Elementen van de Oude Hollandse Waterlinie en Nieuwe Hollandse Waterlinie komen in Gorinchem samen. Voor dit gebied is dan ook een overkoepelend bestemmingsplan gemaakt, zodat belangrijke elementen zonder vertraging opnieuw zichtbaar kunnen worden gemaakt. Dit is bijvoorbeeld te zien tussen Vuren en Gorinchem aan het einde van de Griendweg. Hier maakt een vroegere inundatiedijk nu weer deel uit van het landschap.

VAN STICHTING HOLTZFONDS

De Provincie Zuid Holland heeft van de Oude en de Nieuwe Hollandse Waterlinie een Provinciaal Project gemaakt, zodat financiële steun van die zijde gewaarborgd is. Zo staan verlichtingsplannen voor de poorten van Gorinchem op het programma en is het project buiten de Dalempoort officieel van start gegaan: Het herstellen van de verdedigingswerken langs de oude weg naar Dalem. Helaas zijn ze nog niet ver gevorderd, vanwege een conflict met een beherend agrariër. Het Holtzfonds hoopt dat de ruzie snel beslecht wordt en de plannen doorgang kunnen vinden. Ze passen bijzonder mooi in de Gorcumse militaire geschiedenis.

Muurschildering

In de Kwekelstraat op nummer 14 is een reclame-uiting gevonden in de buurt van de voormalige zaadhandel Pik. Het onderzoek stagneert, ondanks de inzet van velen, om de tekst te achterhalen die op het pand stond. Zijn er Gorcummers die ons kunnen helpen bij de zoektocht?

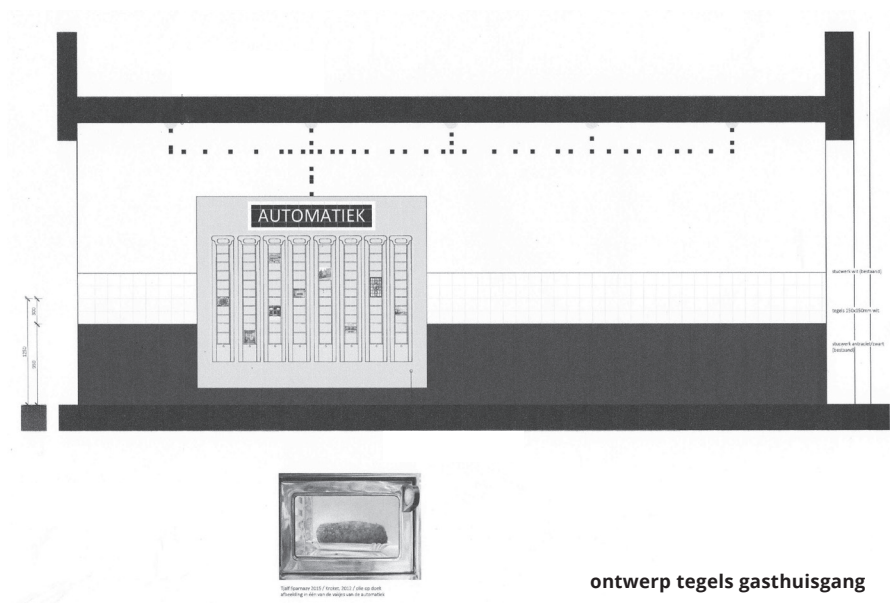

kwekelstraat Gorinchem 1969

Gasthuisgang

Op initiatief van de gemeente Gorinchem en het Binnenstadmanagement is een plan gemaakt om de Gasthuisgang te renoveren. Stichting het Holtzfonds is daar bij betrokken en heeft met architect Katrien Koppers een plan ontwikkeld voor de opwaardering van het overkapte gedeelte van de Gasthuisgang aan de Gasthuisstraatzijde. De vraag aan de architect was om de geschiedenis van de plek in het ontwerp mee te nemen. Vroeger was er een automatiek gevestigd, uitgebaat door de familie Van Stam, waar naar verluidt heerlijke kroketten uit de muur werden getrokken. Het schijnt dat veel soldaten uit de kazerne nog wel eens een aanvulling op de avondmaaltijd behoefden, maar ook Gorcumse burgers vonden de weg naar de Gasthuisgang. Later zat hier de uitspanning van George Wortelboer, koffie met appeltaart was de specialiteit.

Het bovengelegen pand was in de 14e eeuw een onderdeel van het Gasthuis, dat op de begane grond en de verdieping gevestigd was, met grote zalen waar reizigers werden opgevangen en zieken werden verpleegd. Deze verzorging werd in het algemeen door vrouwelijke geestelijken uitgevoerd, die in het klooster in de Zusterstraat en het Zusterhuis woonden en langs de kerk door het Gasthuispoortje naar het gasthuis wandelden. Koppers heeft een mooi lichtontwerp gemaakt met een verbeelding van de voormalige automatiek in tegels. Ook wordt aandacht besteedt aan de zorgvoorzieningen uit Gorcums verleden. Het definitieve ontwerp zal in 2015 besproken worden met de welstand- en de monumentencommissie.

Gevelsteen De Witte Spaarpot

De bewoners van Appeldijk 55 zouden graag een gevelsteen "In den witte spaarpot" en jaartalsteen (1613) laten maken en weer in hun gevel plaatsen. Het Holtzfonds is hierover nog steeds met de eigenaren van het pand in gesprek.

Martelaren

Ook in 2014 heeft Stichting het Holtzfonds zich gebogen over een gedenkplek voor de "Martelaren van Gorinchem". Reeds meerdere jaren berichtten wij u hierover. Helaas is het nog niet tot realisatie gekomen.

Onderhoud beelden

Sommige beelden in de openbare ruimte zijn aan een flinke onderhoudsbeurt toe. Bijvoorbeeld het beeld van Herman de Vries aan de Kalkhaven. Het werd geplaatst tijdens Symposium 1974. Het Holtzfonds heeft de gemeente geattendeerd op de slechte staat van onderhoud van enkele beelden in de openbare ruimte en tot onze vreugde is de gemeente in 2014 gestart met de vernieuwing van het voegwerk. Ook zijn er weer rozen bij het beeld geplaatst, zoals aangegeven door de kunstenaar. De Vries heeft in 2015 Nederland vertegenwoordigd bij de Biënnale van Venetië.

Notaris

Vanuit Epse in Gelderland vroeg de heer Klokke ons aandacht te besteden aan het feit dat van 1863 tot 2014 op het adres Torenstraat 3 en 5 het notarisambt werd uitgeoefend. De eerste notaris was A.G.W. Boll, de laatste A.Z. Snoek. Klokke woonde als notariszoon op dit adres en zat op school met de naamgever van het Holtzfonds, de heer A. Holtz. Het Holtzfonds onderzoekt of een kleine plaquette geplaatst kan worden.

Bijdragen aan derden

Het Holtzfonds heeft ook in 2014 verzoeken ontvangen voor bijdragen aan archeologische, monumentale en stedenbouwkundige projecten in Gorinchem passend binnen de doelstelling van Stichting Het Holtzfonds. Een aanvraag is gehonoreerd, namelijk van Stichting Poëzieroute Gorinchem. Zij verzochten een bijdrage voor een gedicht op monument de Korenbrug. Er werd een bijdrage van €500,- verstrekt.

FINANCIEEL OVERZICHT SSG

BALANS PER 31 DECEMBER 2014

Actief

	31 december 2014		31 december 2013	
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa				
Bedrijfsgebouwen en -terreinen		€ 79.482		
VLOTTENDE ACTIVA				
Voorraden				
Onderhanden werk		€ 166.268		
Vorderingen				
Debiteuren	€ -		€ 4.435	
Belastingen	€ 1.510		€ 119	
Actieve belastinglatentie	€ 7.704		€ 9.122	
Overige vorderingen en overlopende activa	€ 1.867		€ 3.660	
Liquide middelen		€ 11.081 € 172.234		€ 17.336 € 161.223
		€ 429.065		€ 342.426

Passief

VERMOGEN				
Eigen vermogen		€ 251.211		€ 253.739
VOORZIENINGEN				
Overige voorzieningen		€ 15.110		€ 25.295
LANG LOPENDE SCHULDEN				
Leningen o/g		€ 145.378		€ 45.378
KORT LOPENDE SCHULDEN				
Schulden aan leveranciers	€ 492		€ 1.353	
Overige schulden en overlopende passiva	€ 16.874		€ 16.661	
		€ 17.366		€ 18.014
		€ 429.065		€ 342.426

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2014		2013	
DIVERSE OPBRENGSTEN		€ 11.019		€ 9.816
Resultaten projecten		€ 9.085		€ 3.500
		€ 20.104		€ 13.316
Afschrijvingen	€ 4.908		€ 4.908	
Huisvestingskosten	€ 1.176		€ 1.063	
Kantoorkosten	€ 1.063		€ 4.048	
Verkoopkosten	€ 5.365		€ 4.048	
Giften, bijdrage projecten van derden	€ -		€ 1.000	
Algemene kosten	€ 2.943		€ 1.027	
SOM DER BEDRIJFSLASTEN		€ 18.780		€ 15.985
BEDRIJFSOPBRENGST		€ 1.324		€ -2.669
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	€ 1.196		€ 1.874	
Rentelasten en soortgelijke kosten	€ -3.630		€ -3.630	
FINANCIELE BATEN EN LASTEN		€ -2.434		€ -1.756
RESULTAAT VOOR BELASTINGEN		€ -1.110		€ -4.425
Belastingen		€ -1.418		€ -18
RESULTAAT NA BELASTINGEN		€ -2.528		€ -4.443

3. TOELICHTING ALGEMEEN

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld volgens algemeen in Nederland aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving.

De jaarrekening is opgemaakt op basis van historische kostprijs. De waardering van activa en passiva geschiedt, voor zover niet anders vermeld, tegen nominale waarde. Opbrengsten worden toegerekend aan de periode waarin ze zijn gerealiseerd. Lasten worden verantwoord in het jaar waarin ze voorzienbaar zijn.

Waarderingsgrondslagen voor de balans

Materiële vaste activa

Deze zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van de geaccumuleerde afschrijvingen. De afschrijvingen zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur en worden lineair berekend.

Afschrijvingspercentage:
Bedrijfsgebouwen en terreinen 3

Vorraden

Onderhanden werk wordt gewaardeerd tegen kostprijs of lagere marktwaarde.

Vorderingen

Deze worden gewaardeerd tegen nominale waarde, voor zover nodig rekening houdend met mogelijke oninbaarheid. Voor het in de toekomst te besparen belastingbedrag uit hoofde van verschillen tussen commerciële en fiscale balanswaarderingen wordt een active belastinglatentie gevormd ter grootte van de som van deze verschillen vermenigvuldigd met het geldende belastingtarief.

Overige activa en passiva

Alle overige posten in de balans worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

Als resultaat is bepaald, het verschil tussen opbrengstwaarde van de geleverde goederen en diensten en de bedrijfs- en de overige lasten over het jaar waarop zij betrekking hebben, tenzij anders is vermeld.

Diverse opbrengsten

Onder diverse opbrengsten wordt verstaan de opbrengst uit levering van goederen en diensten aan derden onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen.

Bedrijfskosten

De kosten worden bepaald met inachtneming van de hierop reeds vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Inkomsten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd, c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

Afschrijvingen

De afschrijvingen geschieden tijdsevenredig op basis van de verwachte economische levensduur. Op aanschaffingen in het verslagjaar wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Financieel resultaat

De rentebaten en -lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende rente-opbrengsten en -lasten van uitgegeven en ontvangen leningen.

Belastingen

Met ingang van 2008 is de Stichting belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting.

De vennootschapsbelasting wordt berekend tegen het geldende tarief over het resultaat van het boekjaar, waarbij rekening wordt gehouden met verschillen tussen de winstberekening volgens de jaarrekening en de fiscale winstberekening.

FINANCIEEL OVERZICHT SSG

TOELICHTING BIJ DE BALANS PER 31 DECEMBER

	2014	2013
Materiele vaste activa		
Bedrijfsgebouwen en terreinen		
Boekwaarde per 1 januari	€ 84.390	€ 89.298
Afschrijvingen	€ -4.908	€ -4.908
Boekwaarde per 31 december	€ 79.482	€ 84.390
Boekwaarde per 31 december		
Aanschaffingswaarde	€ 147.243	€ 147.243
Cumulatieve afschrijving	€ -67.761	€ -62.853
	€ 79.482	€ 84.390

De WOZ-waarde van het onroerend goed (waardepeildatum 1 januari 2013) bedraagt € 118.000.

Vorraden		
Onderhanden werk	€ 166.268	€ 79.477
	€ 166.268	€ 79.477

Het onderhanden werk betreft de aankoop van onroerend goed aan de Hazewindhondstraat te Gorinchem, voor mogelijke projectontwikkeling. Op dit moment is nog niet duidelijk wat het verwachte resultaat zal zijn op dit project, de kans is niet ondenkbaar dat dit een negatief resultaat zal opleveren.

Vorderingen		
Belastingen		
Omzetbelasting	€ 1.510	€ 119
	€ 1.510	€ 119
Actieve belastinglatentie	€ 7.704	€ 9.122

Dit betreft het verschil tussen de fiscale waardering en de waardering in de jaarrekening van het verhuurde pand aan de Keizerstraat.

Overige vorderingen en overlopende activa		
RC stichting Holtzfonds	€ 421	€ 421
Vooruitbetaalde abonnementen	€ 0	€ 48
Nog te ontvangen donaties	€ 250	€ 1.317
Rente bank	€ 1.196	€ 1.874
	€ 1.867	€ 3.660

	2014	2013
Liquide middelen		
Rabobank	€ 172.234	€ 161.223
	€ 172.234	€ 161.223
Eigen vermogen		
Stand per 1 januari	€ 253.739	€ 258.182
Bestemming resultaat	€ -2.528	€ -4.443
	€ 251.211	€ 253.739
Voorzieningen		
Overige voorzieningen		
Garantieverbindingen	€ 8.000	€ 20.000
Jubileumfonds	€ 7.110	€ 5.295
	€ 8.000	€ 20.000
<i>Garantieverbindingen</i>		
Stand per 1 januari	€ 20.000	€ 25.000
Onttrekking	€ -4.615	€ 0
Dotatie en vrijval	€ -7.385	€ -5.000
Stand per 31 december	€ 8.000	€ 20.000

De garantieverplichting heeft betrekking op onderstaande projecten en is gebaseerd op een zo goed mogelijke schatting van het bestuur:

Keizerstraat	€ 2.000	€ 5.000
Molenstraat	€ 4.000	€ 7.500
Krommenhoek	€ 2.000	€ 7.500
	€ 8.000	€ 20.000
<i>Jubileumfondsen</i>		
Stand per 1 januari	€ 5.295	€ 3.480
Donatie en vrijval	€ 1.815	€ 1.815
Stand per 31 december	€ 7.110	€ 5.295

	2014	2013
Langlopende schulden		
Leningen o/g		
Lening stichting Holtzfonds	€ 45.378	€ 45.378

In 2011 is de lening ongewijzigd voor 5 jaar voortgezet. Vervroegde aflossingen zijn toegestaan. Het rentepercentage bedraagt 8%. Zekerheden zijn niet gesteld.

Stichting Fonds Wonen Ontwikkeling & Welzijn	€ 100.000	€ 0

Looptijd maximaal 5 jaar, tot december 2019. Aflossing verplicht bij verkoop onroerende zaak Hazewindhondstraat 12-14. De lening draagt geen rente. Tot zekerheid is het eerste recht van hypotheek gegeven, ad € 135.000, op voorgenoemde onroerende zaken.

Totaal leningen	€ 145.378	€ 45.378

Kortlopende schulden

Overige schulden en overlopende passiva

RC Stichting Merewade	€ 50	€ 50
Borgen	€ 1.625	€ 1.625
Accountantskosten	€ 2.500	€ 2.500
Fiscalist	€ 533	€ 824
Bankkosten	€ 32	€ 32
Bijdrage VVE Keizerstraat	€ 504	€ 0
Reservering inzake Hazewindhondstraat	€ 5.000	€ 5.000
Rente lening Holtzfonds	€ 3.630	€ 3.630
Reservering prijs prijsvraag	€ 3.000	€ 3.000
	€ 16.874	€ 16.661

Niet in balans opgenomen verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen

Investeringsverplichtingen

Per 31 december 2014 bedroegen de investeringsverplichtingen € 0,00 (2013: € 0)

FINANCIEEL OVERZICHT SSG

TOELICHTING BIJ DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2014	2013
Diverse opbrengsten		
Donaties	€ 3.597	€ 2.537
Huuropbrengsten	€ 7.422	€ 7.297
	€ 11.019	€ 9.816
Resultaat projecten		
Vrijval/donatie garantievoorziening Keizerstraat 19-23	€ -1.015	€ 0
Vrijval/donatie garantievoorziening Molenstraat 58/60	€ 2.900	€ 2.500
Vrijval/donatie garantievoorziening Krommenhoek 25-29	€ 5.500	€ 2.500
Overig	€ 1.700	€ -1.500
	€ 9.085	€ 3.500

Afschrijvingen

Materiele vaste activa

Bedrijfsgebouwen en -terreinen	€ 4.908	€ 4.908

Huisvestingskosten

Huur	€ 101	€ 202
Belastingen en zakelijke lasten	€ 369	€ 357
Onderhoud	€ 202	€ 0
Bijdrage Vereniging van Eigenaren	€ 504	€ 504
	€ 1.176	€ 1.063

Kantoorkosten		
Kosten jaarverslag en vergadering	€ 2.881	€ 2.547
Contributies en abonnementen	€ 305	€ 298
Verzekering	€ 1.202	€ 1.203
	€ 4.388	€ 4.048

	2014	2013
Verkoopkosten		
Promotiekosten	€ 35	€ 317
Stadsherstellprijs	€ 363	€ 646
Excursiekosten	€ 2.062	€ 0
Dotatie jubileumfonds	€ 1.815	€ 1.815
Porti	€ 892	€ 681
Drukwerk/kantoorbenodigdheden	€ 118	€ 145
Bankkosten	€ 80	€ 335
	€ 5.365	€ 3.939
Bijdrage projecten van derden		
Bijdrage project Stichting Geschiedschrijving Gorinchem	€ 0	€ 1.000
	€ 0	€ 1.000

Overig	€ 1.700	€ -1.500
	€ 9.085	€ 3.500

Algemene kosten		
Accountantskosten	€ 1.500	€ 143
Kosten fiscalist	€ 0	€ 412
Overige	€ 1.443	€ 472
	€ 2.943	€ 1.027
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten		
Rente banken/deposito's	€ 1.196	€ 1.874
Rentelasten en soortgelijke kosten		
Rente lening o/g Stichting Holtzfonds	€ 3.630	€ 3.630

Fiscale positie en Vennootschapsbelasting		
Fiscale positie		
Het belastbare bedrag over boekjaar	€ -6.387	€ -2.626
Verschuldigde vennootschapsbelasting	€ 0	€ 0
Te verrekenen fiscale verliezen, cumulatief	€ 79.714	€ 73.326

Het belastbare bedrag over 2008 tot en met 2014 kan per boekjaar worden verrekend met de belastbare winsten van de volgende negen jaren. Voorzichtigheidshalve zijn de te verrekenen fiscale verliezen niet tot waardering gebracht in de jaarrekening.

Belastingen		
Vennootschapsbelasting	€ -1.418	€ -18

Dit is het fiscale resultaat als gevolg van de vorming van de actieve belastinglatentie vanaf 2009 over het verschil in waardering fiscaal en commercieel van het pand aan de Keizerstraat.

De berekening is als volgt:		
Waardering fiscaal	€ 118.000	€ 130.000
Waardering commercieel	€ 79.482	€ 84.390
Verschil	€ 38.518	€ 45.610
Belastingtarief	20,0%	20,0%
Latentie	€ 7.704	€ 9.122
Onttrekking aan het eigen vermogen	€ 2.528	

Dit voorstel is reeds in de jaarrekening verwerkt.

GEREALISEERDE PROJECTEN

De SSG streeft er naar om regelmatig vervallen panden in de Gorcumse binnenstad te herstellen. In de 35 jaar van haar bestaan zijn de volgende bouwprojecten gerealiseerd, waarmee 57 huizen aan de Gorcumse woningvoorraad zijn toegevoegd, maar ook zes winkels, twee kantoren, een café, drie pompen, een poortje en een bioscoopzaal.

1978	Westwagenstraat 34 Architect: ir. R. Visser
1979	Westwagenstraat 77 Architect: ir. R. Visser
1980	Molenstraat 44, 46 en 48 Architect: DSBV
1981	Gasthuispoortje Architect: ir. R. Visser
1982	Eind 17 Architect: ir. A.M. van Houwelingen
1984	Dalemstraat 40-42, 44 en 48-50 Architect: Architectenbureau van Engelen jr. BV
1985	Dalemstraat 56-56a (ABP) Architect: D.G. van Leenen, Atelier Nieuwstad
1986	Molenstraat 97 't Wapen van Dantzig Architect: D.G. Van Leenen, Atelier Nieuwstad
1987	Appeldijk 37 Architect: D.G. Van Leenen, Atelier Nieuwstad
1988	Kalkhaven 70-72 Architect: Mazzola Partners
1991	Kortendijk 68-70 Architect: Mazzola Partners
1993	Groothuis, Molenstraat 38a, 38b, 40 en 42 Architect: Aart van Eck BV

1995	Willem van Arkel, Revetsteeg 3 Architect: Mazzola Partners
1996	Varkenmarkt 15-21 Architect: Loor en Verkuil
1996	Stadspompen, Pompstraat, Molenstraat, Kapelsteeg Architect: Mazzola Partners
1996	Kortendijk 58-60 Architect: Mazzola Partners
1997	Burgstraat 7 Architect: Mazzola Partners
1998	Molenstraat 9 Architect: Architectenbureau ir. Hans Koppers
1999	Schuttersgracht Architect: Architectenbureau ir. Hans Koppers
1999	Keizersburgt, Burgstraat 31 en 33 Keizerstraat 3 Architect: Mazzola Partners
1999	Kalkhaven/Spaarpotsteeg Architect: Groeneweg & Van der Meijden
2001	Eierpakhuis, Keizerstraat Architect: Mazzola Partners
2002	Van Andel pakhuis, Eierveiling Architect: Mazzola Partners
2002	Bornsteeg 6 Architect: Vlaardingerbroek en Wevers
2006	Keizerstraat 19-23, de Mouterij Architect: Hans en Katrien Koppers
2008	Molenstraat 58-60 Architect: Mazzola Partners
2011	Krommenhoek 25-27-29 Architect: Maurice Architecten

Bestuur 2014 (v.l.n.r)

Marcel de Ruiter

Geert Drijver

Inge Burg *voorzitter*

Bert van 't Land

Saskia Voest

Hans Schuurbijs *secretaris*

Matthias van Mourik

Jeroen Vinckers

Niet op de foto: Kees Vork *penningmeester*

Stichting Stadsherstel Gorinchem (SSG) werd opgericht op 5 mei 1976 en heeft als doel het in standhouden van gebouwen, woonhuizen, industriële- en waterwerken binnen het beschermd stadsgezicht van Gorinchem. De stichting heeft geen winstoogmerk.

Stichting Stadsherstel Gorinchem

Postadres: Postbus 139, 4200 AC Gorinchem

E-mailadres: info@ssg-gorinchem.nl

Website: www.ssg-gorinchem.nl

IBAN: NL64 RABO 01067362 48

Redactie: Stichting Stadsherstel Gorinchem

Fotografie: Saskia Voest, Stefan Kusters en Jeroen Vinckers

Druk: NetzoDruk, Gorinchem

Vormgeving: Kirsten de Visser, Aditude, Gorinchem

